

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

*Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн Байнгын хорооны
саналын дагуу хийсэн аудитын тайлан*

УЛСЫН ЧАНАРТАЙ ЗАРИМ АВТО ЗАМЫН АЖЛЫН ҮР ДҮН

**Төрийн болон гүйцэтгэгч байгууллагууд шуурхай
ажиллаагүйгээс замын ажил удааширчээ**

Улаанбаатар хот
2011 он

АГУУЛГА

Тайланг бэлтгэсэн:	Товчилсон үгс	2
ҮАГ-ын Гүйцэтгэлийн	Ерөнхий зүйл	3
аудитын газар	Бүлэг 1 “Үнийн тохируулга хийх”	4
<i>Газрын захирал:</i> Д.Ганбилэг	гэрээний заалтыг хэрэгжүүлэх	4
<i>Аудитын менежер:</i> Х.Баярмаа	механизм бүрдээгүйгээс хөрөнгө	
<i>Ахлах аудитор:</i> Ц.Гэрэл	оруулалтын өгөөж буурч байна	
<i>Аудитор:</i> Д.Болормаа	1.1 Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн	4
<i>Шинжээч</i> Ж.Эрдэнэ:	хоёрдугаар ээлжийн 50 км авто замын	
	хяналтын төсөв, нээлттэй тендер	
	шалгаруулалтын баримт материал	
	олдохгүй байна	
	1.2 Гэрээнд заасан ажлын хэмжээ,	5
	улсын төсвийн тухай хуулиар	
	баталсан санхүүжилтийн хуваарь	
	хоорондоо зохицохгүй байна	
	1.3 Замын ажил хугацаандаа	5
	эхлээгүй байна	
	1.4 Захиалагчийн хяналт тавьж буй	6
	арга хэлбэр оновчгүй байна	
	1.5 “Үнийн тохируулга хийх”	7
	механизм бүрдээгүй байна	
	1.6 Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 143	
	км авто замын ажил графикт	
	хугацаанаасаа хоцорч байна	10
	Дүгнэлт	12
	Зөвлөмж	13
	Холбогдох байгууллагын санал	14
ХАЯГ: Үндэсний аудитын газар Чингэлтэй дүүрэг, Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр Улаанбаатар хот 15160 Монгол улс	Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовн	15
	тушаал	

ТОВЧИЛСОН ҮГС

УИХ	Улсын Их Хурал
ҮАГ	Үндэсний аудитын газар
МУЗГ	Монгол Улсын Засгийн газар
МХЕГ	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар
ЗТБХБ	Зам тээвэр, барилга, хот байгуулалт
ЗТАЖЯ	Зам тээвэр, аялал жуулчлалын яам
ЗТАЖС	Зам тээвэр, аялал жуулчлалын сайд
АЗГ	Авто замын газар
АЗЗА	Авто зам, засвар арчлалт
ЭЦГ	Эрүүгийн цагдаагийн газар
ТБОНӨХБАУХАТ	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай
МХГ	Мэргэжлийн хяналтын газар
ТӨХК	Төрийн өмчит хувьцаат компани
ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани

Ерөнхий зүйл

Аудитын зорилт, хамарсан хүрээ

Аудитыг УИХ-ын Эдийн засгийн Байнгын хорооны хүсэлтийг үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулиар тодорхойлсон Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд хийв.

Дараах асуудлыг шалгаж дүгнэлт зөвлөмж гарган холбогдох байгууллага албан тушаалтанд танилцуулахад аудитын зорилт чиглэгдлээ. Үүнд:

- Өндөрхаан Сүмбэр чиглэлийн 2 дахь ээлжийн 50 км, 3 дахь ээлжийн 143 км замын ажлын явц

Аудитад ЗТБХБЯ-ны Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газар, Зам, тээврийн бодлогын газар, АЗГ, Насны зам, Эм Си Пи Си ХХК-иудыг хамрууллаа.

Аудитад ашигласан шалгуур үзүүлэлтүүд

Аудитад дараах хууль, эрхийн актыг шалгуур үзүүлэлт болгон ашиглалаа. Үүнд:

- Монгол Улсын 2008-2011 оны төсвийн тухай хууль болон түүнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хууль
- Холбогдох журам, зааврууд
- Ажил гүйцэтгэх гэрээнүүд

Аудитын стандартын талаарх мэдэгдэл

Аудитын явцад холбогдох албан тушаалтнуудтай ярилцлага хийх, тайлбар мэдээ гаргуулах, санхүүгийн болон үйл ажиллагааны, хяналтын хэсгийн тайланг судлах, нөхцөл байдлын шинжилгээ хийх зэрэг гүйцэтгэлийн аудитын арга зүйг ашиглалаа.

Аудитыг гүйцэтгэхдээ Төрийн хяналт, шалгалтын стандарт, түүнийг хэрэгжүүлэх аргачилсан зөвлөмж, Гүйцэтгэлийн аудитыг хянан баталгаажуулах журам, Гүйцэтгэлийн аудитын гарын авлага, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг мөрдлөг болгон аудитын горимын дагуу нотлох зүйл цуглуулж, дүн, дүгнэлт, зөвлөмж боловсруулав.

Бүлэг 1

“Үнийн тохируулга хийх” тухай гэрээний заалтыг хэрэгжүүлэх механизм бүрдээгүйгээс хөрөнгө оруулалтын өгөөж буурч байна

1.1 Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км авто замын төсөв, нээлттэй тендер шалгаруулалтын баримт материал олдохгүй байна

Өндөрхаан Сүмбэр чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км, 3 дугаар ээлжийн 143 км хатуу хучилттай авто замуудыг барих ажил Монгол Улсын автозамын сүлжээг 2008-2020 он хүртэл хөгжүүлэх төлөвлөгөө болон 2008-2010 оны улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэх төсөл арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан байна.

2007 онд Өндөрхаан-Сүмбэрийн чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км замын зураг төслийг Аварга зам ХХК зохиож, баталгаажуулах ажлыг ЭМ СИ ПИ СИ ХХК 2007 оны 4 дүгээр сарын 4-ний өдөр байгуулсан гэрээний дагуу гүйцэтгэсэн байна.

МУХС-гийн 2008 оны төсөвт уг төслийн эхний жилийн санхүүжилт болох 1050.0 сая төгрөг батлагдаж, гүйцэтгэгч шалгаруулах үнэлгээний хороог 2008 оны 1 дүгээр сарын 25-ны өдөр байгуулсан байна.

Гэвч Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн хоёрдугаар ээлжийн 50 км авто замын хяналтын төсөв, нээлттэй тендер шалгаруулалтын баримт материал захиалагч ЗТБХБЯ, АЗГ-аас олдоогүй, яамны бүтэц, зохион байгуулалт өөрчлөгдөж нүүсэнтэй холбон тайлбарлаж байна.

Зургийн гүйцэтгэгч Аварга зам ХХК хяналтын төсвийг АЗГ-т хүлээлгэн өгсөн гэсэн хариу өглөө.

ЗТАЖЯ-ны ТНБД-ын 2008 оны 5 дугаар сарын 19-ний өдрийн 3/1567, ЗТАЖ-/хуучин нэрээр/-ын сайдын 2008 оны 8 дугаар сарын 7-ны өдрийн 1/2403 зэрэг хэд хэдэн албан бичгээс үзэхэд нээлттэй тендер зарлаж, БНХАУ-ын Лин И хотын зам барилгын компани болон Геотрасс ХХК-ийн түншлэлийг шалгаруулсан байна.

Тендерт оролцогч Насны зам ХХК 2008 оны 5 дугаар сард Сангийн сайд Ч.Улаан, ЗТАЖ-ын сайд Р.Раш, ЗТАЖЯ-ны газрын дарга нарт болон Сангийн яамны Худалдан авах ажиллагааны газарт гомдол гаргасны дагуу шинжээчдийн баг томилон ажиллуулснаар Геотрасс ХХК ТБОНӨХБАҮХАТухай хуулийн шаардлагыг хангаагүй гэсэн дүгнэлт гарч, уг тендерийг хүчингүй болгосон байна.

Ийнхүү ТБОНӨХБАҮХАТухай хуулийн 30.1.1-д заасны дагуу “шаардлагад нийцсэн нэг ч тендер ирээгүй” тул бүх тендерээс татгалзаж, Сангийн яамнаас хязгаарлагдмал тендер зарлах зөвшөөрлийг өгсөн байна.

Энэ дагуу хязгаарлагдмал тендер зарлаж Насны зам ХХК, Геотрасс ХХК, Монроуд ХХК, Ялгуусан ХХК-иудад тендерийн урилга хүргүүлсэн боловч зөвхөн Насны зам ХХК л санал ирүүлж, 2008 оны 9 дүгээр сарын 15-наас 2010 оны 8 дугаар сарын 30-ны хооронд замын ажлыг гүйцэтгэх 9,988.4 сая төгрөгийн гэрээ хийсэн байна.

1.2 Гэрээнд заасан ажлын хэмжээ, улсын төсвийн тухай хуулиар баталсан санхүүжилтийн хуваарь хоорондоо зохицохгүй байна

Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км хатуу хучилттай авто замын ажилд батлагдсан төсвийн хуваарь, компанийн гүйцэтгэсэн ажлыг оноор харуулбал:

Он	Батлагдсан төсөв	Гүйцэтгэл	Санхүүжилт
2008 он	1,050.0	4,598.4	1,000.0
2009 он	1,000.0		1,000.0
2010 он	7,000.0	751.1	5,224.1
2011 он	3,290.1		
Нийт	12,340.1	5,349.5	7,224.1

2008-2009 оны 10 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар гүйцэтгэгч 4,598.4 сая төгрөгийн ажил хийсэн байхад энэ хугацаанд 2,050.0 сая төгрөгийн санхүүжилт батлагдсан нь хийсэн ажлаас 2.3 дахин бага байна.

Өөрөөр хэлбэл автозамын гүйцэтгэгчтэй байгуулсан гэрээнд заасан ажил болон төсвийн тухай хуулиар баталсан санхүүжилтийн хуваарь харилцан уялдаагүй байна. Энэ нь хөрөнгө оруулалтыг олон төсөлд хүртээх байдлаар хуваарилж байгаагийн илрэл бөгөөд гүйцэтгэгчийн санхүүгийн чадварт сөргөөр нөлөөлж байна.

1.3 Замын ажил хугацаандаа эхлээгүй байна

Гэрээнд заасны дагуу гүйцэтгэгч байгууллага тодотгосон ажлын хөтөлбөрийг 2008 оны 9 дүгээр сарын 22-ны дотор ирүүлэх ёстой байсан.

Гэтэл энэ хугацаанд АЗГ-аас улаан шугам хүлээлгэж өгсөн, 2009 оны 4 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 1/112 дугаар албан бичгээр Насны зам ХХК-д ажлын хуваарийг загварын дагуу хийж 4 дүгээр сарын 27-ны дотор ирүүлэх, улмаар 5 дугаар сарын 1-ний дотор замын барилгын ажил эхлүүлэхийг мэдэгдсэнээс үзэхэд тодотгосон ажлын хөтөлбөрийг хугацаанд нь ирүүлээгүй, замын ажил хугацаандаа эхлээгүй байна.

Гүйцэтгэгчийн зүгээс уг төсөл дээр 11 инженер, 82 машин механизм ажиллуулах боломжтой гэж тендер ирүүлсэн ч 2009 оны 9 дүгээр сард 109 хүн, 2010 оны 6-7 дугаар сард 76 хүн, 9-10 дугаар сард 57 хүн, үүний дотор 3-11 инженер, 22-50 машин тоног төхөөрөмж ажиллаж байжээ.

Насны зам ХХК ажиллах хүч болон машин механизмыг тендерийн баримт бичигт заасан хэмжээнд хүргэж ажиллуулаагүй нь Булган-Уньтын 74 км авто замыг 2010 оны 11 дүгээр сард, Өмнөговь аймагт Энержи ресурс ХХК-ийн 34.6 км авто замын ажлыг 2010 оны 5 дугаар сараас 2011 оны 9 дүгээр сарын хооронд гүйцэтгэсэнээс шалтгаалжээ.

Гэрээний ерөнхий нөхцөл 61.1-д “гэрээ цуцлах үед захиалагчид төлөх нийт төлбөр нь гүйцэтгэгчид төлөх төлбөрөөс хэтэрвэл хэтэрсэн дүн нь гүйцэтгэгчээс захиалагчид төлөх ёстой өр болно” гэж заасан байна.

Гэрээ цуцлах үеийн тооцоог хүснэгтээр харуулбал:

		сая төгрөгөөр
Олгосон санхүүжилт	Гүйцэтгэл	Зөрүү үлдэгдэл
7,224.1	5,349.4	1,874.6

2010 оны 7 дугаар сард Голомт банкнаас урьдчилгаа төлбөрийн баталгаа гаргуулснаар 2,100.0 сая төгрөгийн урьдчилгаа авсан бөгөөд 1,874.6 сая төгрөгийн урьдчилгаанд гүйцэтгэл ирээгүйгээс суутгаагүй үлдсэн бөгөөд үүнд төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт бичлээ.

1.4 Захиалагчийн хяналт тавьж буй арга хэлбэр оновчгүй байна

АЗГ-аас 2009 оны 9 дүгээр сарын 24, 2010 оны 6 дугаар сарын 3, 2010 оны 7 дугаар сарын 19-ний өдрүүдэд хяналтын баг томилсон, хяналтын хэсэг ажиллах журмын 3.1¹-д зааснаар хэсгийн бүрэлдэхүүнд талбайн байцаагч инженер ажиллах ёстой ч мэргэжлийн инженерийн хүрэлцээгүйгээс ажиллаагүй байна.

Зам шалгах явцад 2 дугаар ээлжийн 50 км замд хоорондоо ойрхон 57 карьер буюу дунджаар 900 метр тутамд 1 карьер байгаа нь байгаль орчны хяналт сул, Авто замын тухай хуулийн 4-р бүлгийн 13.4² дэх хэсэгт заасныг зөрчсөн байна.

Хяналтын хэсгийн 6-10 сарын тайланд барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэл гаргах, үндсэн материалын хэрэгцээ, зарцуулалтын байдал, цаашид шийдвэрлэх шаардлагатай асуудал, санал, зөвлөмж зэрэг гол үзүүлэлт тусгагдаагүй байна.

Хяналтын хэсэг Насны зам ХХК-д 2010 оны 6-10 саруудад 9 удаа албан шаардлага өгч, талбайн уулзалтыг 6 удаа хийж үүрэг чиглэл өгсөн зэргээс үзэхэд 120 хоногт хийгдсэн ажлын гүйцэтгэлд байнгын хяналт тавьсан гэж үзэх боломжгүй, харьцангуй цөөн байна.

Талбайн уулзалтаар ул хөрсийг солих, карьерын хөрс хуулалтыг дутуу хийснээс хөлдөлтөөс хамгаалах үед шаардлага хангахгүй материал орсон талаар яригдаж байжээ.

¹Авто замын хяналт, судалгааны төвийн захирлын 2005 оны 4 сарын 21-ний өдрийн 40 дугаар тушаалын хавсралт 3.3.1-д Зам гүүрийн барилга, засварын ажлын хэмжээнээс хамааран хяналтын хэсэг нь дараах бүрэлдэхүүнтэй ажиллана.ҮҮНД:

- Хяналтын хэсгийн ахлагч буюу хяналтын инженер
- Талбайн байцаагч инженер /Гүйцэтгэх ажлын хэмжээнээс тоог тогтооно/
- Материалын инженер
- Хэмжилтийн инженер

² Авто замын тухай хуулийн 4-р бүлэг 13.4 Иргэн, хуулийн этгээд авто зам, замын байгууламжийг барих, засварлах, арчлан хамгаалахдаа хууль тогтоомж, эрх зүйн акт, стандарт, техник технологи, байгаль орчны болон замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын шаардлагыг биелүүлэх үүрэгтэй

1.5 “Үнийн тохируулга хийх” механизм бүрдээгүй байна

Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км авто замын гүйцэтгэгч Насны зам ХХК-тай хийсэн гэрээний тусгай нөхцөлийн 48-д ТБОНӨХБАУХАТухай хуулийн 40.4³-д заасныг үндэслэн “үнийн тохируулга хийж болно, зөвхөн голлох түүхий эд болох битум, шатах тослох материал, цемент, арматур зэрэгт үнийн тохируулга хийнэ” гэж заажээ.

Гэвч дээрх заалтыг хэрэгжүүлэх механизм байхгүй, үнийн өсөлтийн улмаас гүйцэтгэгчид олгох “үнийн тохируулга”-ын хөрөнгийн эх үүсвэр тухайн жилд улсын төсөвт тусгагдаагүй байсан тул гэрээнд заасан үүргээ захиалагч биелүүлж чадаагүй байна.

Үүний улмаас хөрөнгө оруулалтын хэрэгжилт удааширч ихээхэн хугацаа алдсан байна. Тухайлбал, Өндөрхаан-Сүмбэрийн чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км авто замын гүйцэтгэгч 2009 оны 9 дүгээр сарын 15-ны өдөр үнийн зөрүү нэхэмжилсэн 238 дугаар албан бичгийг АЗГ-т ирүүлсэн байна.

ЗТБХБ-ын сайдын 2010 оны 3 дугаар сарын 23-ны өдрийн 79 дүгээр тушаалаар үнийн өсөлтийн улмаас гэрээний үнийг нэмэгдүүлэхийг хүссэн компаниудын гэрээний үнэд мониторинг хийхийг ТНБД-д үүрэг болгосон байна.

Уг тушаалыг хэрэгжүүлэх үүднээс ЗТБХБЯ-ны ТНБД-ын 2010 оны 5 дугаар сарын 7-ны өдрийн 102 дугаар тушаалаар үнийн өсөлтийн асуудлыг судалж шийдвэрлэх ажлын хэсэг байгуулж, уг ажлын хэсгийн дүгнэлтийг Сангийн яамны ТНБД-д 2010 оны 9 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 4/3824 дүгээр албан бичгээр хүргүүлжээ.

Үүнд нийт 36 компанид 33,185.8 сая төгрөгийг үнийн зөрүүд олгох тооцоо гарч, Насны зам ХХК-ийн Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км авто замын ажилд (2009 оны үнийн зөрүүд 701.8 сая, 2010 оны үнийн зөрүүд 2,203.5 сая төгрөг) 2,904.5 сая төгрөг тооцоологдсон байна.

Үүний зэрэгцээ УИХ-ын Эдийн засгийн Байнгын хорооны 2010 оны 5 дугаар сарын 12-ны өдрийн 12 дугаар тогтоолоор “2009 оны үнийн зөрүүг судалж 2010 оны төсвийн тодотголд тусгах санал боловсруулах” үүрэг бүхий ажлын хэсгийг УИХ-ын гишүүн Р.Будаар ахлуулан байгуулж, нийт 31 компанид 4,699.01 сая төгрөгийг 2009 оны үнийн зөрүүд олгох нь зүйтэй гэсэн дүгнэлт гарчээ.

Үүний дотор Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км замын ажилд Насны зам ХХК-д 2009 оны үнийн зөрүүд 701.8 сая төгрөг олгохоор тусгагдсан байна.

Гэвч эдгээр ажлын хэсгийн санал дүгнэлт Насны зам ХХК-ийн гүйцэтгэж байгаа хоёрдугаар ээлжийн 50 км авто замын ажлын хувьд хэрэгжээгүй байна.

³40.4: Худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний тоног төхөөрөмж, үндсэн материал, түүхий эд, хөдөлмөрийн хөлсний үнэд захиалагч дараахь тохиолдолд тохируулга хийхээр гэрээнд тусгаж болно: 40.4.1. хоёр жилээс дээш хугацаанд хэрэгжих гэрээний явцад хэрэглээний үнийн индекс өөрчлөгдсөн; 40.4.2. суурь үнэ огцом өөрчлөгдсөн.

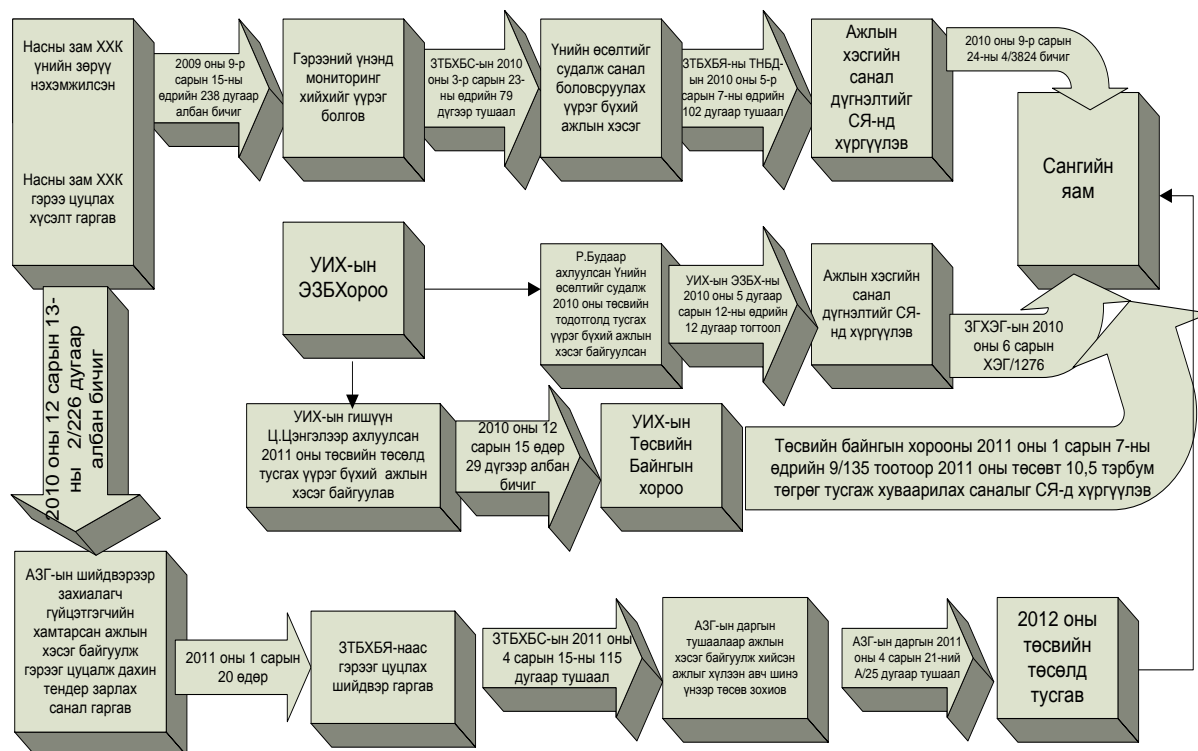
Гүйцэтгэгч Насны зам ХХК “уг ажлыг дуусгахад төсөвт өртөг нь хүрэхгүй” үндэслэлээр гэрээ цуцлах хүсэлтийг 2010 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн 2/226 дугаар албан бичгээр АЗГ-т ирүүлж, 2011 оны 1 дүгээр сарын 20-ны өдөр захиалагч, гүйцэтгэгчийн хамтарсан ажлын хэсэг ажилласан байна.

Ажлын хэсгийн санал дүгнэлтийн дагуу ЗТБХБ-ын сайдын 2011 оны 4 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 115 дугаар тушаалаар гэрээг цуцалсан байна.

АЗГ-ын даргын 2011 оны 4 дүгээр сарын 21-ний өдрийн А/25 дугаар тушаалаар Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км авто замын хийгдсэн ажлыг хүлээн авах, үлдэгдэл ажлын тоо хэмжээг тогтоох, барилгын талбайг чөлөөлүүлэх ажлын хэсгийг томилсон байна.

Ажлын хэсгээс гүйцэтгээгүй ажлын тоо хэмжээг тодорхойлж, уг замыг дуусгахад шаардагдах төсвийг АЗГ-ын мэргэжилтнүүд 12.6 тэрбум төгрөгөөр тогтоож 2012 оны улсын төсвийн тухай хуулийн төсөлд тусгуулахаар хүргүүлсэн байна. Харин ажлын хэсэг гүйцэтгэсэн ажлын хэмжээг олгосон санхүүжилттэй уялдуулсан дүгнэлт гаргаагүй байлаа.

Гүйцэтгэгчээс ирүүлсэн “үнийн тохируулга”-ыг хийх хүсэлтийг сайдын тушаал болон УИХ-ын Байнгын хороодын тогтоолоор ажлын хэсэг байгуулан ажиллуулах, холбогдох газруудаар хянуулж, хэлэлцүүлэх, дараа оны төсвийн төсөлд тусган УИХ-аар хэлэлцэн батлах, түүний дараа нэмэлт санхүүжилт олгох хүртэл 2-3 жил өнгөрч замын ашиглалтаас бий болох ёстой хөрөнгө оруулалтын үр өгөөж буурч байна. Тухайлбал, Өндөрхаан-Сүмбэрийн чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км авто замын хувьд гүйцэтгэгч 2009 онд үнийн зөрүү нэхэмжилж, 2010 онд гэрээ цуцлах хүсэлт гаргасан, 2011 онд гэрээ цуцалж, шинэ төсөвт өртгөөр 2012 оны төсвийн төсөлд тусгагдаж байгаа нь санхүүжилт шийдэгдтэл 3 жил, дахин тендер зарлан, гүйцэтгэгч сонгож ашиглалтад оруултал 2 жилээс доошгүй хугацаа шаардагдахаар байна. Энэ үйл явцыг схемээр харуулбал,

Замын барилгын ажилд үнийн өсөлтийн зөрүү тооцон олгож байгаа өнөөгийн жишиг үндэсний компаниудын өрсөлдөх чадварт сөргөөр нөлөөлж болзошгүй байна.

Олон улсын замчдын нийгэмлэгээс сүүлийн жилүүдэд мөрдөх болсон жишгээр магадлашгүй ажлын зардлыг давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас үүсэх магадлашгүй ажлын зардал, үнийн өсөлтийн магадлашгүй зардал гэж ангилах болжээ.

АХБ-ны санхүүжилтээр хэрэгжиж буй Ярант-Улаан байшинтын чиглэлийн 700 км авто зам болон Кувейтийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжих Уньт-Тариалангийн чиглэлийн авто замд уг аргачлалаар гэрээний загварыг гаргасан байна.

Энэ жишгийн дагуу эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх зорилгоор АЗГ-аас "Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжих авто зам, гүүрийн барилга, засварын ажлын гэрээний үнэд магадлашгүй зардлыг тусган тооцох" журмын төсөл боловсруулж, 2010 оны 12 дугаар сард ЗТБХБЯ-д хүргүүлсэн боловч хэрэгжээгүй байна.

Үнийн тохируулга хийх хөрөнгийн эх үүсвэрийг "Засгийн газрын тусгай сангийн тухай" хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах замаар "Хөрөнгө оруулалт хөгжлийн сан" болон "Эрсдэлийн сан"-гийн аль нэгний бүрэлдэхүүнд хамааруулж болохоор байна.

Ингэсэн тохиолдолд хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн үнийн тохируулгын нэгдсэн санг салбарын сайд, Сангийн сайдын хамтарсан шийдвэрээр зарцуулдаг журамд шилжих боломжтой юм.

"Үнийн тохируулга"-ыг тухайн үед нь хийж чадсан бол Насны зам ХХК-д Өндөрхаан-Сүмбэрийн чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км авто замын ажлын гэрээнд заасны дагуу гол нэр төрлийн материалын үнийн өсөлтөд 1.4-2.2 тэрбум орчим төгрөг зарцуулахаар байжээ.

ТБОНӨХБАҮХАТухай хууль, гэрээний заалтын дагуу үнийн тохируулгын санхүүжилт олгохдоо УИХ-аар батлуулж ирэх жилийн төсөвт тусгадаг өнөөгийн тогтолцооны улмаас уг замын өртөг олон дахин нэмэгдэж 2012 оны улсын төсвийн тухай хуулиар 12.6 тэрбум төгрөгөөр дуусгахаар батлаад байна.

Өөрөөр хэлбэл, төрийн байгууллагууд шуурхай арга хэмжээ авч чадаагүйгээс болоод хоёрхон жилийн өмнө 2.2 тэрбум төгрөгөөр хийчих байсан ажлыг одоо 6 дахин их үнээр гүйцэтгүүлэхэд хүрч байна.

Хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжийн хооронд хийсэн гэрээний адил уян хатан хандах боломж төрийн яам, агентлагт бүрдвэл авто замыг төлөвлөсөн хугацаанд ашиглалтад оруулах боломж нэмэгдэх юм. Энэ нь улс орны эдийн засагт ч чухал ач холбогдолтой.

Өндөрхаан-Сүмбэрийн чиглэлийн 2 дугаар ээлжийн 50 км авто замыг гэрээ ёсоор 2010 онд ашиглалтад оруулсан бол зөвхөн тээвэр ашиглалтын болон зам хэрэглэгчдийн зардлаас л гэхэд 200 орчим сая төгрөгийн шууд бус хэмнэлт гарах байсан тооцоо гарчээ.

1.6 Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 143 км авто замын ажил графикт хугацаанаасаа хоцорч байна

Төсвөөс эргэн төлөгдөх нөхцөлөөр баригдаж байгаа Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 143 км замын ажилд 2010 оны 1 дүгээр сарын 4-ний өдөр үнэлгээний хороо байгуулагдаж, нээлттэй тендерийн баримт бичгийг ЗМЗ ХХК, Дорнод автозам ХХК, Насны зам ХХК-иуд худалдаж авсан байна.

2010 оны 3 дугаар сарын 9-ний өдөр тендер нээхэд зөвхөн Насны зам ХХК, БНХАУ-ын Шандун мужийн Литун зам барилгын компанийн түншлэл 54,331.5 сая төгрөгийн санал ирүүлж, 2010 оны 7 дугаар сарын 15-ны өдрөөс 2012 оны 11 дүгээр сарын 1-ний хугацаанд ажил гүйцэтгэх гэрээ байгуулсан байна.

Эргэн төлөгдөх нөхцөлтэйгээр баригдах авто замын барилгын ажлын захиалагчийн хяналтыг ЭМ СИ ПИ СИ ХХК-иар гүйцэтгүүлэхээр 2011 оны 3 дугаар сарын 28-ны өдөр 827.2 сая төгрөгийн гэрээ байгуулсан байна.

Зөвлөх ЭМ СИ ПИ СИ ХХК 2011 оны 6 дугаар сараас ажлаа эхэлж, хяналтын ажлын эхлэлийн тайланг 2011 оны 7 дугаар сард АЗГ-т ирүүлжээ. Гүйцэтгэгч Насны зам ХХК 2010 онд замын чиг сэргээх ажлын 20.9, ул хөрсний ажлын 25.7, далангийн ажлын 26.0, ухмалын ажлын 61.0 хувийг тус тус хийж гүйцэтгэсэн дүнтэйгээр зөвлөх компанийн хяналтад шилжсэн байна.

2011 онд 40 км замыг хучих төлөвлөгөөтэйгээс 10 дугаар сарын 30-ны байдлаар далангийн ажил 61.8 км, хөлдөлтөөс хамгаалах үе 46 км, буталсан чулуун суурь 34 км, асфальт бетон хучилт 12 км, дугуй болон дөрвөлжин хоолой 36 ширхэг хийгдэж, энэ онд төлөвлөсөн хучилтын ажил 30.0 хувийн гүйцэтгэлтэй, графикаас сар илүү хугацаагаар хоцорч байна.

Гэрээний тусгай нөхцөлд зааснаар гэрээ батлагдсанаас хойш 14 хоногт буюу 2010 оны 7 дугаар сарын 19-ний дотор ажил эхлэх ёстой боловч 9 дүгээр сард эхэлсэн байна. Дорнод аймгийн Булган, Хөлөнбуйр сумдаас газар олгох захирамж удаж гарснаас ажил эхлэх зөвшөөрөл авах хугацаа хойшилсон байна.

2011 оны хувьд 5 дугаар сарын 1-нээс ажил эхлэх ёстой боловч 5 сарын 15-наас талбайд ирж, 2011 оны 6 дугаар сарын 16-ны байдлаар ажил эхлээгүй, материалыг талбайд татаагүй байжээ. АЗГ-аас 6 дугаар сарын 25-ны дотор ажлыг эхлүүлэх шаардлага хүргүүлсэн байна.

Ажил эхэлсэн ч ажиллах хүч, машин, тоног төхөөрөмжийг төлөвлөгөөнд заасан хэмжээнд хүргэж ажиллуулаагүй байна.

Гүйцэтгэгчийн машин, тоног төхөөрөмж, ажиллах хүчний хангамж:

Хангамж		5 сар	6 сар	7 сар	8 сар	9 сар	10 сар
Машин тоног төхөөрөмжийн	төлөвлөгөө	60	70	111	120	130	162
	гүйцэтгэл	0	0	64	78	78	
	Хувь			57.6	65	60	
Ажиллах хүчний	төлөвлөгөө	131	153	249	276	233	234
	гүйцэтгэл	0	117	140	175	175	
	Хувь			56.2	63.4	75.1	

Эх сурвалж: Зөвлөхийн явцын тайлан, АЗГ-ын даргаар батлуулсан ажлын төлөвлөгөө

Энэ нь Булган-Уньтын төсөл дээр ажиллаж байсан машин тоног төхөөрөмж нэмж ирж байгаа, мөн Улаанбаатараас машин техник, хүн хүч татах гэж байгаа, гадаадаас оруулж ирэх ажиллах хүчний визний асуудлаас шалтгаалан саатсан гэж гүйцэтгэгч тайлбарлаж байна.

Өндөрхаан-Сүмбэр чиглэлийн 143 км авто замын гүйцэтгэгч Насны зам ХХК “гэрээний тусгай нөхцөлийн 34-д⁴ -д заасны дагуу захиалагчийн хяналтын зардалд шилжүүлэх зардлаас 2011 оны 7 дугаар сард 120.0 сая төгрөг шилжүүлсэн нь төлөх ёстой мөнгөний 20.0 орчим хувь болж байна. Энэ нь захиалагчийн хяналтын ажлыг хэвийн явуулахад хангалтгүй юм.

⁴захиалагчийн хяналтын зардлыг гэрээнд гарын үсэг зурсанаас хойш 28 хоногийн дотор захиалагчийн дансанд эхний жил нийт дүнгийн 40 хувийг шилжүүлнэ. 2 ба 3 дахь жилийн 4 дүгээр сарын 1-нээс өмнө 30 хувийг тус тус шилжүүлнэ”

Дүгнэлт

Аудитын явцад цуглуулсан нотлох зүйлс, аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлт хийж байна. Үүнд:

1. Авто замын барилгын ажлын гүйцэтгэгчийг сонгох тендерийн материалын боловсруулалт хангалтгүй, гүйцэтгэгчийг зөв сонгон шалгаруулаагүйгээс тендер оройтож, ажил эхлэх хугацаа хойшилсон байна.
2. Тендерийн баримт бичгийг компаниуд худалдан авдаг боловч тендер ирүүлдэггүй нь автозамын чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлж буй үндэсний компаниудын өрсөлдөх чадвар сул байгаатай холбоотой байна.
3. Тендерийн материалын бүрдэл хангалтгүй, архивын нэгж болгон хадгалаагүй, зарим тендерийн материал олдохгүй байна.
4. Үүнийн өсөлтөөс үүсэх эрсдэлийг судалж тооцоолоогүй, төсөвт өртгийн хэмжээнд тохируулан үндэслэл муутай үнийн санал ирүүлж тендерт шалгаран гэрээ байгуулсан нь хугацаандаа ажлаа гүйцэтгэхэд сөргөөр нөлөөлжээ.
5. ТБОНӨХБАУХАТухай хууль болон гүйцэтгэгчтэй байгуулсан гэрээний “үнийн тохируулга хийх” тухай заалтыг хэрэгжүүлэх механизм бүрдээгүйгээс авто зам ашиглалтад орохгүй ихээхэн хугацаа алдаж хөрөнгө оруулалтын үр өгөөж буурч байна.
6. Зам барилгын ажил, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлттэй уялдаагүй, гүйцэтгэгч компаниуд хэд хэдэн зам дээр зэрэг ажиллаж хүч тарамдуулдаг, ажлын зохион байгуулалт, инженер, техникийн ажилтнуудын болон техник, тоног төхөөрөмжийн хүрэлцээ, бэлэн байдал, ажлын чанар хангалтгүй, график, төлөвлөгөөг мөрдөж ажиллаагүйгээс дээрх замууд хугацаандаа ашиглалтад ороогүй байна.
7. Захиалагч АЗГ-т мэргэжлийн инженер цөөн, захиалагч өөрөө технологийн хяналт хийж байгаа өнөөгийн арга хэлбэр шаардлага хангахгүй байгаагаас захиалагчийн хяналтын үр нөлөө хангалтгүй байна. Харин төсвөөс эргэн төлөгдөх нөхцөлөөр баригдаж байгаа Өндөрхаан-Сүмбэрийн чиглэлийн 3 дугаар ээлжийн 143 км авто замын захиалагчийн хяналтыг зөвлөх компани хэрэгжүүлж байгаа нь үр дүнтэй болж байна.

Зөвлөмж

Аудитын дүн, дүгнэлтэд үндэслэн дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг дор дурдсан албан тушаалтанд зөвлөж байна.

Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баттулгад:

1. ТБОНӨХБАҮХАТухай хууль болон гүйцэтгэгчтэй байгуулсан гэрээний “үнийн тохируулга хийх” тухай заалтыг хэрэгжүүлэх боломж бүрдүүлэх асуудлыг судлан, холбогдох журмын дагуу шийдвэрлүүлэх
2. Төсвийн норм, үнэлгээг шинэчлэн боловсруулж мөрдөх,
3. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжих төсөл арга хэмжээний хөрөнгийг зам, барилгын ажил гүйцэтгэх хугацаа, гэрээний нөхцөл, барилгын норм, дүрмийг мөрдөн оновчтой төлөвлөж байх,
4. Тендерийн баримт бичигт гүйцэтгэгчийн хэрэгжүүлж байгаа ажлын талаарх мэдээллийг ирүүлэх нөхцөл заалт оруулах, компанийн бодит хүчин чадлыг зөв үнэлж сонгон шалгаруулалт явуулж байх,
5. Үнэлгээний хорооны ажлыг үнэлж, тендерийн баримт бичгийг хуулийн дагуу архивын нэгж болгон хүлээлгэж өгөөгүй холбогдох албан тушаалтанд хариуцлага тооцох.

Авто замын газрын дарга Б.Энхтөрд:

1. Эргэн төлөгдөх нөхцлөөр хэрэгжүүлж буй Өндөрхаан-Сүмбэрийн чиглэлийн 143 км авто замын ажлын явцыг эрчимжүүлж, технологийн дагуу чанартай гүйцэтгүүлэх.

Холбогдох байгууллагын санал

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
АВТО ЗАМЫН ГАЗАР

14251 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Чингисийн өргөн чөлөө 11, Утас/Факс: (976-11) 31-05-03,
E-mail: road@mongol.net, http://www.mongolroad.mn

2011.12.15 № 1/1477

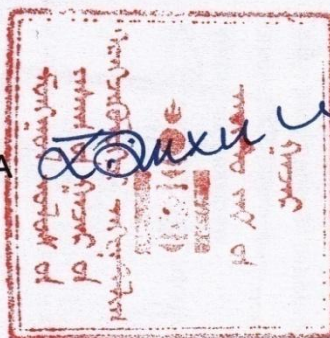
танай _____-ны № _____-т

МОНГОЛЫН УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ
АУДИТЫН ГАЗАРТ

Өвөрхангай-Баянхонгор, Өндөрхаан-Чойбалсан
чиглэлд баригдаж байгаа авто замын ажилд хийсэн
шалгалтын тайлангийн төсөлтэй танилцлаа.

Тайлангийн төсөлтэй санал нэг байна.

ДАРГА

Б.ЭНХТӨР

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОРЫН ТУШААЛ

2011 оны 12 сарын 22 өдөр

Дугаар 134

Улаанбаатар хот

Аудитын тайланг баталгаажуулах тухай

“Төрийн аудитын тухай хууль”-ийн 13.4.5, “Гүйцэтгэлийн шалгалтын журам”-ын 23.2, “Гүйцэтгэлийн аудитын тайланг хянан баталгаажуулах журам”-ын 4.2-т заасныг үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Улсын чанартай зарим авто замын ажлын үр дүнд хийсэн гүйцэтгэлийн аудитын тайланг баталсугай.

2.Аудитаар тавьсан төлбөрийн жагсаалтыг хавсралтаар баталсугай.

3.Аудитын тайланг Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн Байнгын хороо, Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын яам, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Авто замын газарт хүргүүлсүгэй.

4.Аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авч, үр дүнг 2012 оны 7 дугаар сарын 1-ний дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баттулга, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Авто замын газрын дарга Б.Энхтөр нарт зөвлөсүгэй.

5.Аудитын тайлангаар өгсөн зөвлөмж, тавьсан төлбөрийн актын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, үр дүнг Удирдлагын зөвлөлд танилцуулж ажиллахыг Үндэсний аудитын газрын Гүйцэтгэлийн аудитын газрын захирал Д.Ганбилэгт үүрэг болгосугай.

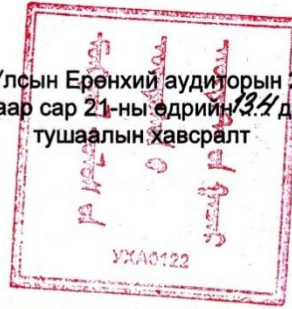
МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР

Ч.РАДНАА

070381
tushaal

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2011 оны
12 дугаар сар 21-ны өдрийн 134 дугаар
тушаалын хавсралт

Төлбөрийн жагсаалт

Төлбөрийн актын агуулга	Хариуцах эзэн	Төлбөрийн дүн
Урьдчилгаа төлбөрийг буцаан төвлөрүүлэх тухай	Насны зам ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал Ч.Болормаа	1 874 678 161 (Нэг тэрбум найман зуун далан дөрвөн сая зургаан зуун далан найман мянга нэг зуун жаран нэгэн төгрөг)

tushaal